

Semadeni: «Nus na dastgain betg star da la vart»

La Quotidiana ha intervistà Silva Semadeni, la candidata socialdemocratica per il cussegl dals chantuns

CUN SILVA SEMADENI
HA MARTIN CABALZAR DISCURRI

■ Cun Silva Semadeni emprova la partida socialdemocratica dal Grischun da rumper la represchentanza tradiziunala da las partidas burgaisas en il cussegl dals chantuns. Silva Semadeni è naschida l'onn 1952 a Basilea e creschida si a Poschiavo. Ella ha frequentà il seminari scolastic e ha studegià alura istorgia, sociologia e talian a l'università da Turitg e concludì ses studi cun il licenziat. Actualmain è Silva Semadeni magistra per istorgia e talian al seminari scolastic a Cuira. Suentar esser stada engaschada da 94 en fin 96 el parlament communal da Cuira è ella vegnida elegida l'onn 1995 en il cussegl naziunal. Ella appartegn a la Fundaziun da la Greina, a la Fundaziun svizra d'energia ed è commembra da supranza da la Pro natura svizra.

Pertge duess il suveran grischun eleger gist Vos en il cussegl dals chantuns?

Silva Semadeni: Jau m'engasch per la giustia sociala, per in svilup da l'economia ecologicamain cumpatibel e per l'avertura da la Svizra envers l'Europa. Ultra da quai ma stattan a cor la scola-zium, la cultura ed il respect visavi nosas minoritads. Questas posiziuns e las dunnas èn bler memia pauc represchentadas en il cussegl dals chantuns. Cun mia elecziun vegnan quests postulats politics resguardads meglier.

Ensemen cun tge candidat vulessas Vos represchentar ils interess dal Grischun en il cussegl dals chantuns durant ils proxims onns?

Dunnas èn sutrepreschentadas

I n'è betg sco en la lètg: Qua decida il pievel tgi che represchenta il Grischun a Berna.

Per quals postulats da las regiuns da muntogna vegnessas Vos a s'engaschar specificamain en il cussegl dals chantuns sche Vos vegnids elegida?

La dumonda da l'energia è impurtanta ils proxims onns. Il martgà d'electricità vegn a s'avrir e quai è ina gronda sfida per la forza idraulica e per la regiun da muntogna. In ulteriur punct è da garantir la purschida dal traffic public e da la posta en regiuns periferas e muntagnardas.

Els onns vargads constatescha ins ina desolidarisaziun progressanta tranter champagna e citads, muntogna e la Bassa. Tge vul ella far per sensibilisar ils represchentants dals chantuns da la Bassa per ils basegns da las regiuns da muntogna?

La desolidarisaziun è evidenta, dentant betg uschia sco quai ch'i vegn preschenta en la dumonda. Dapi ils onns novanta avain nus puspè ina dischoccupaziun era en il Grischun. Il medem temp s'augmentan ils gudogns a la bursa e las pajas dals managers. Il stadi che sto surpigliar ils custs socials da quest svilup, vegn sfurzà da las partidas burgaisas da spargnar. La politica da spargn ha lura era effects sin las regiuns da muntogna ch'èn dependents da las subvenziuns federalas. La cassa federala dovra pia novas entradas, sco p. ex. la taglia sin il gudogn da chapital. Era ils represchentants burgais da las regiuns da muntogna stuessan vesair en quai.

Silva Semadeni, la candidata per il cussegl dals chantuns.

Ils represchentants dals chantuns da muntogna vegnan savens apostrofads sco «mulschaders dal stadi» e «chatschaders da subvenziuns». Disturban quests predicats Vos?

Nua e co po la confederaziun recalctgar novas entradas?

Cun ina taglia sin il gudogn da chapital, ina taglia naziunala sin l'ierta (levgiament per ils descendents directes ed excepziuns per la continuaziun dad interpresas), cun cumbatter consequentmain la defraudaziun da taglia, eliminar las pussaivladads legalas da mitschar da la taglia, in'armonisaziun materiala da la taglia, ina meglra administraziun da l'aur da la banca naziunala.

Per segirar la finanziaziun da la AVS sto la vegliadetgna da pensiu da las dunnas vegnir auzada successivamain sin 65 onns. Sustegnais Vos questa mesira?

Na. L'auzament da la vegliadetgna da pensiu chaschuna custs supplementars tar l'assicuranza d'invalidità, l'assicuranza da dischoccupads ed il provediment communal. En vista a la dischoccupaziun ed a las difficultads che persunas pli veglias han al plaz da lavur, n'è l'auzament da la vegliadetgna da pensiu segir betg en l'interess da las pajas mesaunas e bassas che han gea basegn da l'AVS.

Tge tenuta havais Vos invers la segiranza da maternità ch'è sin rucca?

La dunna duai savair decider

I n'è betg chapibel per mai che la Svizra sco sulet pajais europeic retardescha dapi 53 onns l'introduziun da l'assicuranza da maternità. Nus essan usschè lunsch che persunas che educeschan sulettas e famiglias cun uffants èn finanziaimain en las stretgas. Il cussegl dals chantuns ha già approvà cun decisiun da tagl dal president ina schliaziun da cumpromiss betg cuntentaivla e pauc empermettenta. Il cussegl naziunal vegn speranza a curregger quella.

Tge sligaziun preferis Vos en vesta a la discussiun davart la scatschada?

Jau sustegn l'interrupziun terminada da la gravidanza cun ina cussegliaziun facultativa. Per mai èsi impurtant che la decisiun resta la finala tar la dunna (e ses partenari).

quenta dals principis fixads en l'artitgel costituziunal dal 1996 è probablamain la meglra via: Dapli ecologia, dapli martgà. A questa gronda sfida sto l'agricultura far frunt. Ils purs biologics mussan qua la via.

È la taxa sin il traffic da camiuns pesants dependenta da la prestaziun (TTCP) il punct principal da la politica da traffic da la Svizra ed ina necessitad indispensabla per l'avi-schinaziun a l'Europa u è quai ina mesira ingesta per regiuns da muntogna na colliadas cun la viafier?

Cun la TTCP vegn l'iniziativa da las Alps messa en la pratica. Finalmain vegn proponida ina mesira efficacia da l'economia da martgà per transferir il transport da rauba sin la viafier, finalmain vegnan nossas vias e l'ambient distgargiadas dal traffic da camiuns pesants. Il medem temp vegnan segirads e schizunt creads da nov plazz da lavur tar la viafier. Quai è da gronda impurtanza gist per la Viafier retica. Plinavant pussibilitescha la TTCP da finir las tractativas bilaterals cun l'UE. Eventuals dischavantatgs per las regiuns da muntogna vegnan cumpensads generusamain.

Tge receipts havais Vos per vegnir a frida cun la dischoccupaziun?

La politica da spargn da la confederaziun impedescha in svilup positiv. En temps da crisa duai il stadi investir. Ultra da quai sto la politica monetara (curs dal franc) prender dapli resguard sin ils basegns da l'economia publica. Cun auzar la capacitat da cumpra dal pievel vegnan era dads impuls economic impurtants. Igl è però fallà, sco quai ch'i succeda ussa, da laschar d'averter pli e pli grond il foss tranter povers e ritgs.

Tge tenuta havais Vos en la dumonda davart l'integraziun da la Svizra en l'Europa?

La Svizra na dastga betg star da la vart. Ils commembers da l'UE emprovan da schliar cuminaivlamain ils problems cuminaivels, era sch'i na reussescha betg adina. Quai gida a segirar la pasch en l'entira Europa. Bleras dumondas pon oz vegnir respundidas be sur ils cunfins ora. Il vair gudogn da suveranità sa manifestescha en il fatg che nus concedin là nua che las decisiuns vegnan propri prendidas.

Ils purs biologics mussan la via

L'iniziativa da l'UPPM munta tant socialmain sco era ecologicamain in pass enavos e sto vegnir refusada. Ma la situaziun da l'agricultura resta tuttina difficila. Era senza questa iniziativa è il squitsch dals pajais vischins sin ils pretschs grond. Ils purs na dastgan emblidar ils interess da las consumentas e dals consuments. Ina realisaziun conse-

La candidata Silva Semadeni

Clamada: lic. phil. I, magistra al seminari, cussegliera naziunala
Stadi civil: na maridada
Hobis: leger, viagià, chantar
Enzenna stelara: dunna da l'aua
Sport preferi: volleyball
Spisa preferida: pasta al pomodoro
Bubronda preferida: aua e vin
Musica preferida: J. S. Bach, Giorgio Gaber, Fränzlis da Tschlin
Lectura preferida: Italo Calvino, Elsa Morante
Lieu preferi: Poschiavo
Idol u exempel politic: dunnas engaschadas
Fermezzas: capacità da comunicaziun
Flaivlezzas: savens memia cunscienziusa
... sbagl ella vita: ... i na'm vegn edament nagin sbagl cardinal
Giavisch per il futur: in mund solidaric, ecologic e paschaivel
... insla solitaria: Jau na sun la persuna per ir sin in'insla solitaria!

